

Ferenc pápa üzenete 2014 nagyböjtjére

„Szegényé lett,
hogy szegénysége által gazdaggá tegyen minket”
(vö. 2Kor 8,9)
(Hamvazószerda, 2014. március 5.)

Kedves Testvérek!

Nagyböjt alkalmából szeretnék megosztani veletek néhány gondolatot, amelyek segítségünkre lehetnek az egyéni és közösségi megtérés útján. Mottóul Szent Pál kijelentését választottam: „Ismeritek Urunk, Jézus Krisztus kegyelmét. Mivel gazdag volt, értetek szegényé lett, hogy szegénysége által meggazdagodjatok” (2Kor 8,9). Az apostol a korinthusi keresztényekhez fordul, arra buzdítja őket, hogy segítsék nagylelkűen a szűkölködő jeruzsálemi hívőket. Mit mondanak Szent Pálnak ezek a szavai nekünk, mai keresztényeknek? Mit jelent számunkra a szegénységre, az evangéliumi értelemben vett szegény életre szóló meghívás?

Krisztus kegyelme

Mindenekelőtt azt mutatja meg, hogy Istennek milyen a stílusa. Isten nem az e világi hatalom és gazdagság, hanem a gyengeség és szegénység eszközeivel tárja fel magát: „Mivel gazdag volt, értetek szegényé lett...” Krisztus, Isten örök Fia, aki hatalomban és dicsőségben egyenlő az Atyával, szegényé lett, lejött közénk, mindnyájunk embertársa lett; lemeztelenítette, „kiüresítette magát”, hogy mindenben hasonló legyen hozzánk (vö. Fil 2,7; Zsid 4,15). Isten megtestesülése mélységes misztérium! És mindennek az oka az isteni szeretet, az a szeretet, amely kegyelem, nagylelkűség, közeledni vágyás, és amely nem habozik odaadni és feláldozza magát szeretett teremtményeiért. A szeretet úgy működik, hogy mindenben osztozik a szeretett személy sorsával. A szeretet hasonlóná tesz, egyenlőséget teremt, ledönti a falakat és áthidalja a távolságokat. És Isten ezt tette értünk. Jézus ugyanis „emberi kézzel dolgozott, emberi értelemmel gondolkodott, emberi akarattal cselekedett, emberi szívvel szeretett. Szűz Máriától születvén valóban egy lett közülünk, mindenben hasonló hozzánk, a bűnt kivéve (II. vatikáni zsinat: *Gaudium et spes*, 22).

Jézus célja nem az volt, hogy magáért a szegénységért legyen szegény, hanem – miként Szent Pál mondja – az, „hogyan szegénysége által meggazdagodjatok”. Ez nem játék a szavakkal, nem hatásadás kijelentés, hanem Isten logikájának az összefoglalása, ez pedig a szeretet logikája, a megtestesülés és a kereszt logikája. Isten nem csak úgy oda dobta nekünk az üdvösséget a magasból, mint amikor valaki emberbaráti jámborságból feleslegének egy részét alamizsnaként odaad-

ja. Krisztus szeretete nem ilyen! Amikor Jézus alámerül a Jordán vizében, és kéri, hogy János megkeresztelje, nem azért teszi, mert bűnbánatra és megtérésre van szüksége. Azért teszi, mert a bűnbocsánatra szoruló emberek közé akar menni, közöttünk, bűnösök között akart lenni, hogy magára vegye bűneink súlyát. Ezt az utat választotta arra, hogy megvigasztaljon, megmentsen és nyomorunkból kiszabadítson minket. Szíven üt minket, hogy Pál megfogalmazásában Krisztus nem a gazdagságával, hanem a *szegénysége által* szabadított meg minket. Pál ugyanis jól ismeri „Krisztus felmérhetetlen gazdagságát” (Ef 3,8), Krisztusét, aki a „mindenség örököse” (Zsid 1,2).

Mi tehát Jézusnak ez a szegénysége, amellyel megszabadít és gazdaggá tesz minket? Pontosan az a mód, ahogyan szeret minket, ahogyan testvérünké válik, miként az irgalmas samaritánus, aki odament az útszéli félholtan otthagyt emberhez (vö. Lk 10,25sk). Ami nekünk igazi szabadságot, igazi üdvösséget és igazi boldogságot ad, az az ő irgalmas, gyengéd, velünk osztozni akaró szeretete. Krisztusnak a bennünket gazdaggá tevő szegénysége az, hogy hűs-
 vér emberré lesz, magára veszi gyengeségeinket, bűneinket, és közli velünk Isten végtelen irgalmát. Krisztus szegénysége a legnagyobb gazdagság. Jézus gazdag az Atyaisten iránti határtalan bizalomban, az állandó ráhagyatkozásban, egyedül az ő akaratának és dicsőségének szüntelen keresésében. Gazdag, mint az a kisgyerek, aki érzi, hogy szeretik a szülei, ő pedig viszontszereti őket, és egy pillanatra sem kételkedik szeretetükben és gyengédségükben. Jézus gazdagsága az, hogy ő a *Fiú*. Ennek a szegény Messiásnak az Atyjával való egyedülálló kapcsolata a legfőbb kiváltsága. Amikor Jézus arra hív minket, hogy vegyük magunkra az ő „édes igáját”, akkor arra hív, hogy ezzel az ő „gazdag szegénységével” és „szegény gazdagságával” váljunk gazdaggá, és osztozzunk gyermeki és testvéri Lelkében, váljunk fiakká a Fiúban, testvérekké az elsőszülött Testvérben (vö. Róm 8,29). Léon Bloy azt mondta, hogy az az egyetlen igazi szomorúságunk, hogy nem vagyunk szentek; mi hozzátehetjük: az az egyetlen igazi nyomorúságunk, hogy nem Isten gyermekeiként és nem Krisztus testvéreiként élünk.

Tanúságtételünk

Azt gondolhatnánk, hogy a szegénységnek ez az útja csak Jézusé, mi ellenben, akik utána jövünk, megfelelő emberi eszközökkel megválthatjuk a világot. Nem így van. Isten minden korszakban és minden helyen továbbra is *Krisztus szegénysége által* üdvözíti az embereket és a világot. Krisztus szegénnyé válik a szentségekben, az igében és az ő egyházában, amely szegényekből álló nép. Isten gazdagsága nem tud elérni minket a mi gazdagságunkon keresztül, hanem mindig és egyedül a Krisztus Lelke által éltetett személyes és közösségi szegénységünkön keresztül.

Mesterünket követve mi, keresztények arra kaptunk meghívást, hogy észrevegyük testvéreink ínségét, hogy megérintsük, felvállaljuk és enyhítésén konkrétan fáradozzunk. A *nyomor* nem azonos a *szegénységgel*. A nyomor a bizalom,

szolidaritás, reménység nélküli szegénység. A nyomorúság három fajtáját különböztethetjük meg: anyagi nyomorúság, morális nyomorúság és lelki (spirituális) nyomorúság.

Az *anyagi nyomorúság* az, amit általánosan szegénységnek hívunk, és azokat érinti, akik az emberi személyhez méltatlan körülmények között élnek: megvannak fosztva alapvető emberi jogaiktól, az elsődlegesen szükséges alapjavaktól, mint amilyen az étel, a víz, a tisztálkodási feltételek, a munka, a kibontakozás és a kulturális fejlődés lehetősége. A nyomor láttán az egyház felajánlja szolgálatát, diakóniáját, hogy szembenézzen ezekkel a szükségletekkel, és begyógyítsa az emberiség arcát eltorzító sebeket. A szegényekben és az utolsókban Krisztus arcát ismerjük fel. Amikor a szegényeket szeretjük és segítjük, akkor Krisztust szeretjük és segítjük. Elkötelezettségünk arra is irányul, hogy mindent megtegyünk annak érdekében, hogy megszűnjenek a világon az emberi méltóság megsértései, a hátrányos megkülönböztetések és az elnyomások; sok esetben ugyanis ezek állnak a nyomor eredeténél. Amikor a hatalom, a fényűzés és a pénz bálvánnyá válnak, az emberek előnyben részesítik őket a javak egyenlő elosztásának kötelezettségével szemben. Ezért szükséges, hogy az emberek lelkiismerete az igazságosság, az egyenlőség, a józanság és az osztozás felé forduljon.

Nem kevesebb aggodalomra ad okot az *erkölcsi nyomorúság*, amely abban áll, hogy rossz szokások és a bűn rabjai leszünk. Hány család él aggodalmak között, mert valamelyik – gyakran fiatal – tagja az alkohol, a kábítószer, a szerencsejáték vagy a pornográfia fogságában vergődik. Milyen sokan vannak, akik elveszítették életük értelmét, nincsenek jövőbeli kilátásaik, és reményvesztettek! Milyen sokan vannak, akiket az igazságtalan társadalmi körülmények kényszerítettek ebbe a nyomorúságba, például a munkahely hiánya, amely megfosztja őket attól a méltóságtól, hogy kenyeret vigyenek haza, vagy a neveléshez és az egészséghez való egyenlő jog tiszteletben tartásának hiánya. Ebben az esetben az erkölcsi nyomorúságot joggal hívhatjuk kezdődő öngyilkosságnak. A nyomorúságnak ez az anyagi tönkremenést is okozó formája gyakran összekapcsolódik a *lelki nyomorúsággal*, amely akkor sújt le ránk, ha eltávolodunk Istentől, és visszautasítjuk szeretetét. Ha azt gondoljuk, hogy nincs szükségünk a Krisztusban kezét felénk nyújtó Istenre, mert úgy látjuk, hogy elegek vagyunk önmagunknak, akkor a kudarc útjára lépünk. Isten az egyetlen, aki valóban üdvözít és megszabadít.

A lelki nyomorúság egyedüli ellenszere az evangélium: a keresztény embernek mindenhová el kell vinnie azt a felszabadító üzenetet, hogy létezik megbocsátás az elkövetett rosszra, hogy Isten nagyobb a bűnünknél, ingyenesen szeret minket, és a vele való közösségre, az örök életre teremtett minket. Az Úr arra szólít bennünket, hogy legyünk örömteli hirdetői ennek az irgalomról és reményről szóló üzenetnek! Jó megtapasztalni az örömet, amely ezen üzenet terjesztésével, a ránk bízott kincs szétosztásával, a megtört szívűek vigasztalásával, a sötétben tévelygő oly sok testvérünk felkarolásával jár. Szeretnénk követni és utánozni Jézust, aki úgy ment a szegényekhez és a bűnösökhöz, mint pásztor az elveszett

bárány után, és tele volt szeretettel. Hozzá csatlakozva új utakat nyithatunk bátran az evangelizálás és az emberi kibontakozás előtt.

Kedves testvérek, e nagyböjt találja készen és bátorítsa az egész egyházat arra, hogy hogy tanúságot tegyen az anyagi, erkölcsi és lelki nyomorúságban élőknek arról az evangéliumi üzenetről, amelyet az irgalmas, Krisztusban minden embert átölelni kész Atya szeretetének meghirdetésében foglalhatunk össze. Olyan mértékben leszünk képesek ezt megvalósítani, amilyen mértékben Krisztushoz hasonulunk, aki szegénnyé lett, és szegénysége által gazdaggá tett minket. A nagyböjt alkalmas idő az önmegtagadásra; és érdemes elgondolkodnunk azon, mitől tudunk megválni, hogy segítsünk és gazdagítsunk másokat szegénységünkkel. Ne felejtsük, hogy az igazi szegénység fáj: az önmegtagadás nem lenne hiteles, ha nem járna fájdalommal. Nem hiszek az alamizsnálkodásban, amely meg se kottyán, és nem fáj.

A Szentlélek – akinek köszönhetően bár „szűkölködők vagyunk, mégis sokakat gazdagítani képesek, mint akiknek semmijük sincs, mégis mindenük megvan” (2Kor 6,10) – támogassa jó szándékainkat, és erősítse meg bennünk az emberi nyomorúság iránti odafigyelést és felelősséget, hogy könnyörületesek és irgalommal cselekvők legyünk. Biztosítalak titeket, hogy minden hívőért imádkozom. Kívánom, hogy minden egyházi közösség gyümölcsözően járja végig a nagyböjt útját. Kérlek, imádkozzatok értem. Az Úr áldjon meg és a Szűzanya oltalmazzon benneteket.

4

Vatikán, 2013. december 26., Szent István diakónus és első vértanú ünnepe.

Ferenc

(Tózsér Endre SP fordítása)

© Libreria Editrice Vaticana, 2014.

© Tózsér Endre SP, 2014.

